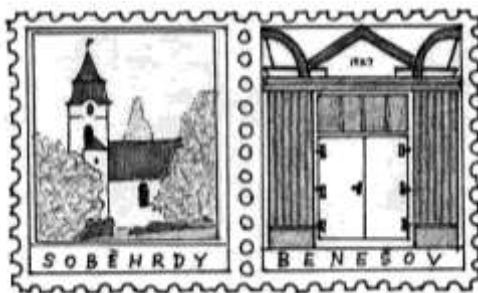

ČÍSLO 87 (2/2016)

ČERVEN 2016

Věstník evangelických
sborů
na Benešovsku

SOBĚHRDSKÝ BRATR

úvodník: Gilgál

Gilgál je zvukomalebné slovo, kterým jsme za studií na bohosloveckém semináři označovali nepořádek, vyrobený na pokoji nepřítomného spolužáka. Obvykle sestával z učených knih, povlečení, potravin či dalších propriet, které se studentské fantazii zrovna nabídky k bleskové záškodnické akci. Najdeme ho ovšem jako jméno v několika starozákonních příbězích. V jazyce bible označuje pamětní kruh, který připomíná důležité Hospodinovy činy

– třeba zastavení vod Jordánu, po jehož dně mohl pak suchou nohou vejít vyvolený lid do zaslíbené země. Podle vyprávění knihy Jozue tenhle Gilgál tvořily balvany, které otcové vynesli ze dna Jordánu, aby sem pak mohli dětem chodit připomínat, jaký že je to dar, ta zaslíbená země, a od koho ji vlastně dostali. Gilgál je v tomto smyslu nejen památník na to, co bylo kdysi dávno, ale taky na to, co to pro nás znamená dnes. Nejde jen o to, ponořit se do vzpomínek (jakkoli i vzpomínání je náramně důležité, zvláště pak v dnešní době, která strašně rychle zapomíná, na to co bylo před pár lety). Ale „gilgály“ jsou tu od toho, aby nám připomněly, že i dnes, po letech, pro nás Boží činy vysvobození a naděje mohou znamenat podobnou šanci, jako pro dávné účastníky.

Takhle jsme si to připomínali i s dětmi při bohoslužbách pro malé a velké letošního 1. máje. Děti při bohoslužbách zkoumaly, co lze sestavit z kamenů s písmeny, a nakonec přišly na to, že nápis *CESTA JE VOLNÁ*. V modlitebně vytvořily gilgál. A pak jsme si vyprávěli, jak Hospodin povzbudil malomyslného Jóšuu (Jozue), aby se nebál Jordánu, a nic nedal na to, že ty rozvodněné vody si plynou a nechtějí Boží lid pustit do zaslíbené země. Vlastně, když Hospodin pro Boží lid vody Jordánu zastavil, udělal taky takový „gilgál“, nepořádek v zaběhaném pořádku. Beznaděj, únava, nesvoboda, nelidskost a skepse musely zastavit svůj proud – a pustit Boží lid do země dobré a prostorné.

Na jméno Gilgál narážíme ovšem opakovaně i na biblických hodinách, v příbězích proroka Eliši (po kralicku Elizea). U Gilgálu shromažďuje prorocké žáky, přešel Jordán se svým mistrem Eliášem i zpátky do zaslíbené země. A v Gilgálu taky rozmnožil chleby a nasýtil lid v době hladu. Zas jedno narušení zaběhlého pořádku: když si lidé zvykli na dobu hladu, na to že mají před sebou temnou budoucnost a beznadějně výhledy, přijde jeden takový Boží muž, a podnikne akci, díky níž je jasné: ne hladovění, ale posila, ne smrt, ale život, ne sobectví, ale ochota podělit se.

Kéž se by se nám setkávání kolem příběhů bible stávalo takovými „gilgály“: živou připomínkou životodárné síly, která k nám z biblických příběhů bloudí. I dnes. A když to bude pro někoho veliké překvapení, tím líp.

Tomáš Trusina

Na sborovém shromáždění v neděli 6. března jsme v Soběhrdech zvolili nové staršovstvo. Stojí za to si připomenout, jak vážné toto povolání do služby je:

VYZNÁNÍ PRESBYTERŮ

1. Přijímáte své pověření sborem jako povolání od Boha? Chcete se ve službě, k níž jste povoláni, inspirovat Božím zaslíbením a povoláním, o ně se opírat a jemu podřizovat?

Ano, přijímáme a chceme.

2. Chcete se starat o to, aby se ve vašem sboru slovo Boží kázalo čistě, podle Pisma svatého, aby svátosti byly vysluhovány řádně, aby evangelium bylo zvěstováno všem ve sboru, a bude-li možnost i mimo sbor? Chcete se starat o to, aby ke zvěstování evangelia byly vytvářeny dobré vnější podmínky a dbát o to, aby se váš farář/farářka mohl cele věnovat službě kazatelské a pastýřské?

Ano, chceme.

3. Chcete žít v lásce a vzájemném odpouštění se všemi sestrami a bratřími, stát věrně při svém faráři/farářce a spolu s ním/ní pomáhat všem, kdo procházejí trápením a těžkostmi? Chcete se varovat všeho, co by ve sboru narušovalo vzájemnou důvěru?

Ano, chceme.

4. Zavazujete se, že budete zachovávat v tajnosti, co vám jako presbyterům bude důvěrně svěřeno?

Zavazujeme.

5. Chcete žít v místě, kam vás Pán Bůh postavil – ve své rodině, ve své práci a jinde – tak, abyste vydávali o Pánu Ježíši Kristu věrohodné svědectví?

Ano, chceme, s pomocí Ducha Svatého.

6. Chcete v sesterské a bratrské otevřenosti spolupracovat na díle Páně s ostatními křesťanskými církvemi? *Ano, chceme.*

7. Zavazujete se, že budete dbát řádů ČCE, které si církev v poslušnosti Božího slova uložila? *Zavazujeme.*

Biblické čtení: Gn 4,1-16

Milé sestry a bratři,

číst v tomto shromáždění příběh o Kainovi a Abelovi může leckomu zavánět černým humorem: Slib starších – zarámovaný příběhem o tom, jak starší ubezduší svého bratra?

Ale **proč ne**? Vždyť nečekaná souvislost k nám promluví daleko silněji, než když dopředu tušíme, co nám farář bude při té které příležitosti říkat. A o další odpovědi se teď s vámi zkusím podělit.

Příběhy z Geneze jsme navykli číst hodně individualisticky: jako příběh jednotlivců, probíjejících se – podobně jako my – životem. Ale ony jsou to vlastně příběhy společenství. Byť se skládá z minimálního počtu účastníků, jsou to příběhy společenství Božích lidí uprostřed světa. Starý Izrael jim také tak rozuměl.

Dnes, když pověřujeme správce tohoto společenství, nabízí se dobrá příležitost rozumět příběhu právě takhle: Kain a Abel (spolu se svými rodiči, kteří svou roli hrají také) – to je církev, sbor.

Společenství sboru tvoří dohromady Kainové i Abelové. Zdatní pracanti, vzbuzující respekt a očekávání – i lidé nenápadní, kteří alespoň na první pohled moc neváží, od kterých se moc nečeká. Vždyť jméno **Abel, Hebel**, to je pára, mlha, vánek pouhý. *Havel, haválím*, marnost nad marnost, stěžuje si opakovaně biblický a leckdy i současný českobratrský kazatel. „Mlha mlh“, mohli bychom tuhle slovní hříčku také přeložit.

Když chceš budovat sbor, rozhlížíš se nejdřív po spolehlivých oporách, po spolupracovnících, na které lze spolehlivě vsadit. Žádná pára či mlha chvilkových vzplanutí.

A tady se **nabízí – právě Kain!** *Vymohla jsem si muže na Hospodinu!* já-sá matka Eva při jeho narození. Teď mám jistotu, že náš příběh má budoucnost. Teď jsme získali oporu, která nám zajistí pokračování – a snad i úspěch a prosperitu.

Jenže právě to přehnané očekávání matky Evy Kaina neunesitelně obtížilo. A očekávání matky církve dokáže obtížit zrovna tak. Svě by o tom v ČCE mohli vyprávět nositelé různých profláklých jmen jako je Trusina, Stolař, Hudec, Boháčová a další...

Ale právě proto, že i jako sbor navrhujeme a volíme jako starší často Kainy – ty které je vidět, kteří umějí vzít za práci, kteří přirozeně vzbuzují očekávání druhých – právě proto naslouchejme, čím ten příběh oslovuje starší bratry a sestry, čím oslovuje Kainy.

On se v tom příběhu Hospodin baví vlastně jen s Kainem. A to hned třikrát, což už není pouhá shoda okolností.

Nejprve zhrzenému Kainovi klade otázku: *Proč jsi tak vzplanul?*

Tady nás mate naše mateřština, protože biblické „proč“ neznamená tolik „kvůli čemu“, jako spíš – „**kam to povede**, čeho tím dosáhneš“?

K čemu to povede, že jsi vzplanul hněvem? K čemu to povede, že jsi ztratil lidskou tvář? Co to s vaším společenstvím udělá, že se uzavíráš do své zhrzenosti? Co to přinese, když sestru/bratra nevnímáš jako sestru/bratra, ale jako konkurentku/konkurenta?

V životě – i v životě sboru – vyplýváme spoustu energie na všelijaká proč? Proč je tahle tak oblíbená – a tahle tak přehlížená? Čím jsme si to zasloužili? Jak se to mohlo stát? Proč to PB dopustil?

Boží oslovení pro starší bratry a sestry nás chrání před inflací těchhle rádooby zbožných spekulací – i před církevním dusnem, které vytvářejí. Místo toho nás učí – domýšlet důsledky svých postojů a rozhodnutí – i svých stavů, nálad, konfliktů a záští.

A taky – kam to povede, když se podvolíme tlakům, které se nám ze světa okolo valí do sborových dveří?

Tohle bezpochyby patří právě k odpovědnosti starších. Nejste jen opory evangelické tradice. Daleko spíš je na vás ono nesnadné rozhodování. Vystavit se božimu tázání – a s myslí i citlivým svědomím pokračovat v rozhovoru: Kam to povede? Kam to chce vést v tomhle místě, v téhle chvíli náš Pán – a kam to vedeme my? Co nás ohrožuje a svádí na scestí? Co nás tlačí na širokou cestu, kde se mineme s kristovským cílem? Obrazy, které nám farář věší do kostela – nebo přebírání předsudků a strachů, které šíří veřejné mínění či oblíbená TV stanice?

Leckdy bychom – i jako sbor – rádi spočinuli a měli chvíli klid. Boží tázání ale zneklidňuje – a napřimuje k další cestě.

Když po té cestě půjdeme, zní nám tu druhé oslovení, druhá otázka: **Kde je bratr tvůj?**

Otázka pro presbytery a presbyterky jak vystřížená. Protože společenství božího lidu tu je jako společenství zájmu o bratra. O jeho ohrožení, o jeho slabost. Ale taky o to, čím ho ohrožuju já – svým postavením, prostorem, který zabírám, schopnostmi, kterými jsem obdařen.

Sbor je konkrétní prostor, kde vztahy jedněch k druhým může určovat tahle otázka – „kde je tvůj bratr, tvá sestra“? Tušíš, že člověkem se stáváš, když si necháš položit tuhle otázku? Má v tvém srdci, v tvém životě prostor?

Rubem té otázky je mrazivá Kainova odpověď – *nevím, nechci vědět, nejsem strážcem bratra svého*. Ale na konci knihy Počátků, Geneze – máme ještě jinou odpověď na ono „kde je tvůj bratr?“:

Juda – ten, co nejdřív z žárlivosti zlikvidoval bratra Josefa, – tu ve chvíli, když se potkává Josef a jeho bratři – říká:

Dovol, abych zůstal v otroctví namísto tohoto chlapce. V znovunalezené solidaritě se stává záštitou. Nabízí sám sebe. Je-li můj bratr v ohrožení, například krivým obviněním, vlastním klopýtnutím, slabostí, anebo cizí zvlůli – nabízím sebe sama místo něj. Tak se stávám skutečný strážcem svého bratra.

Starší (čili presbyter) Kain touhle cestou – cestou solidarity, kde nasadím vlastní kůži pro druhé – jít neuměl. A tak mu nakonec zbývá bezvýhodná otázka. Otázka ztroskotaných suverénů, otázka těch, co šli přes mrtvoly – v domnění, že jinak to v tomhle světě ani nejde – a pak najednou narazili na propastnou bezvýhodnost tohoto přístupu k životu a k bližním:

Moje převrácenost – je příliš katastrofální. Zasel jsem vítr konkurenční zavidlosti, sklidím bouři nenávistné odplaty... S tím ani bůh nic nenadělá, nařká ve svém opožděném prozření Kain.

A tu mu zní třetí Hospodinova odpověď: **Ale takhle ne!**

Tvá vina není fatální! Vlastně – žádná vina nemusí být fatální!

Jestli je tu k něčemu církev a sbor – tak k tomu, aby tady a odsud znělo předně tohle Boží vyhlášení.

- tahle proklamace pro všechny, kdo se hrozí – důsledků lidských záští – bezvýhodnosti, do níž uvrhuje vina – nedomyšlenosti našich kroků – zpupnosti všelijakých potentátů, jimž je péče o ohrožené bližní k smíchu či rovnou k pohoršení...

Nedejte se přemoci zoufalstvím, že s důsledky lidské zatvrzelosti, pomýlenosti a krátkozrakosti se už nedá nic dělat. Nepropadejte rezignaci, že jednou roztočená spirála zákonů džungle se už musí jen stupňovat...

Ještě je tu Bůh – který říká – takhle ne – a činí samotného Kaina znamením – i vyvržený je pod mou ochranou. Neztrácejte naději, ještě je tu Hospodin!

Říká se o něm, že našel zalíbení v těch Abelech. V těch potulných pastýřích, co v očích zdatných opor moc neváží.

Však je to taky Bůh starého neplodného Abrahama – a vysmívaného Izáka a věčně druhého Jáko. Nakonec nalezne zalíbení taky v jednom, co neměl, kde by hlavu složil. Co silným ve víře kladl nepřijemné otázky – kde je váš bratr? Co se těch bratrů zastával – a nakonec pro ně i vlastní život dal.

A právě volání jeho krve Bůh slyšel. Vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí – našeho Pána Ježíše. A jeho příběh je od té doby životodárnou mízou, která z nás tvoří skutečně starší. Pastýře jedněch druhých – a pastýře jeho lidu. Amen.

Tomáš Trusina

Vzpomínka na Jeronýma Pražského

Jeroným se narodil asi v roce 1378. Studoval na pražské univerzitě, kde se seznámil s M. Janem Husem a stal se jeho věrným následovníkem a obdivovatelem. V roce 1398 na pražské univerzitě získal titul bakaláře a ihned odjel do Oxfordu na další studia. Tam se důkladně seznámil s dílem církevního reformátora Johna Wiklefa. Pak ještě studoval na univerzitách v Kolíně nad Rýnem, v Heidelbergu a konečně na pařížské Sorbonně. Na těchto univerzitách získal titul Mistra svobodných umění. Tento titul získal později i na pražské univerzitě, kde od roku 1407 krátce přednášel.

Jeho neustálá touha po poznání ho přiměla, že v roce 1403 odjel do Palestiny, kde navštívil Jeruzalém i další biblická místa. Chtěl poznat také pravoslaví. Proto odcestoval s jedním polským šlechticem do Litvy i do Ruska. Navštěvoval pravoslavné církevní obřady a proti tehdejšímu mínění při různých příležitostech prohlašoval, že vyznavači pravoslaví jsou dobří a věrní křesťané, čímž si zneprátilil mnoho církevních hodnostářů.

M. Jan Hus z kostnického žaláře varoval své stoupence, aby za ním do Kostnice nejezdili. Jeroným neuposlechl a tajně 4. dubna 1415 přijel do Kostnice s cílem pomoci Husovi. A za tři dny přibil na dveře radnice a biskupského kostela písemnou výzvu, aby Husovi i jemu bylo umožněno veřejné slyšení. Na Jeronýma byl okamžitě vydán zatykač, ale jemu se podařilo utéci. Bohužel v Německu poblíž českých hranic byl poznán, zadržen a v okovech poslán do Kostnice, kde byl 23. května 1415 uvržen do těžkého žaláře.

Po upálení M. Jana Husa už koncil nechtěl další popravu. Proto za Jeronýmem do žaláře neustále chodili účastníci koncilu, aby ho zastrašováním či vlídností přiměli k tomu, aby se zřekl Husova učení. Snad na Jeronýma zapůsobilo vlídné jednání kardinála Františka Zabarely, že nynějším prvořadým úkolem je odstranit papežské schisma a obnovit jednotu církve jen s jedním papežem, o další nápravě církve se bude jednat později. A tak se M. Jeroným 11. září na shromáždění v biskupském kostele zřekl Wiklefova i Husova učení a totéž opakoval 23. září před koncilem.

Jeho českým nepřátelům se však podařilo přesvědčit koncil, že Jeronýmovo prohlášení je neupřímné a dosáhli toho, že nebyl z vězení propuštěn a v únoru 1416 byl proti němu zahájen proces. Jeroným byl velký učenec a vynikající řečník, ale nebyl spisovatel.

A tak soud s ním byl založen jen na tvrzení svědků o Jeronýmových řečech. Až 23. května, ve výroční den jeho žalářování v Kostnici, bylo M. Jeronýmovi umožněno veřejné slyšení před koncilem.

Jeronýmova řeč před koncilem je dosti známá, neboť o ní mnoho napsal účastník koncilu učený teolog a filosof Poggio Bracciolini z Florencie. Ve své zprávě o Jeronýmově obhajobě píše: „Bylo obdivuhodné, jakými slovy, jakou výmluvností, jakými důvody i jakou srdnatostí nepřátelům svým odpovídal.“ Jeroným svým soudcům řekl: „Říká se, že na tomto concilu jsou mužové nejmuždřejší, proto tím více se máte starati, abyste se nedopustili nespravedlnosti.“ Jeroným jim pak na příkladech z bible ukázal, co dokáže závist a obava o ztrátu autority. Josefa ze závisti prodali jeho bratři do otroctví a obava Kaifášova o ztrátu své velekněžské autority přivedla Ježíše na Golgotu.

P. Bracciolini dále píše, že velmi málo chybělo k úplnému přesvědčení všech a tomu, že všichni byli nachýleni k milosti. Jenže M. Jeroným na závěr své řeči vychvaloval M. Jana Husa. Hus podle Jeronýma nikdy nic neměl proti církvi, ale jen proti špatnému, nemravnému chování některých kněží, které tvrdě kritizoval. „A vy jste tohoto muže poslali na smrt!“ Obhajoba Husa rozhodla o osudu M. Jeronýma. 30. května 1416 na stejném místě, kde byl M. Jan Hus upálen, následoval M. Jeroným Pražský jeho osud.

(p.s.: Tento článek je velmi stručný výtah toho, co o Jeronýmovi napsal evangelík František Palacký ve svých Dějinách národu českého v Čechách a v Moravě)

František Šturm

➤ Jan Hus stále inspirující

– To byl název přednášky, kterou měl v Soběhrdech 10.dubna **Pavel Keřkovský**, ... Ve své přednášce poukázal na méně známé rysy doby **Mistra Jana Husa a Jeronýma Pražského**. Uvádíme jenom krátký výtah:

Kde kdo teď mluví o křesťanských hodnotách. Stojí-li však naše civilizace na křesťanských základech lucemburské dynastie či dokonce na ideálech „Otce vlasti“, pak jde o esteticky podmanivé, ale duchovně dosti vratké základy, navíc silně poznamenané inkvizičním duchem, a jen mírně křesťanským milosrdenstvím, občanskou

otevřeností a svobodomyslnou spiritualitou. Letošní oslavné výstavy jen velmi cudně mluví o stínech lucemburské epochy a příliš nepřipomínají, že to byli právě kacíři, Jeroným Pražský, Jan Hus, Mikuláš z Pelhřimova a další umírnění husité, kteří nejen snili o svobodě, ale také ji žili a nabízeli ostatním. Jejich hodnoty se prosadily v průběhu dějin v některých společenstvích a též dnes se prosazují a mnozí věřící je dnes také uskutečňují. Na hodnotách hájených právě kacíři se zrodila tolerantní a demokratická Evropa, které si tolik vážíme. To jsou skutečné základy evropské náboženské a sekulární kultury. Kacíři a nikoli koncil se zasloužili o vytváření hodnot, které zdomácněly v dnešní sekulární společenské i politické kultuře. Dnes se ale z minulosti spíše vynáší duchovní jas náboženských vizí zbožných vladařů, zdůrazňují se jejich jistě nesmírně důležité zakladatelské počiny a zásluhy na vytváření architektonických skvostů. Připomíná se užité umění, včetně skvostných monstrancí, schraňujících ostatky svatých, krása korunačnických klenotů a další vizuální objekty. Jen nemnozí historikové připomínají kladnou úlohu odporu šlechty, která se zasloužila o krach Karlových některých správně-právních konceptů. Vedle toho je nezanedbatelný odklon české reformace od Karlovy pověřivé důvěry v ostatky svatých a odpor k jeho přístupu k židovské minoritě, i k jeho konceptu správy církve za pomoci všudypřítomné inkvizice. Tehdy se kněží běžně vzájemně udávali. Někdo byl souzen a pokutován za posměch nějaké teologické autoritě nebo za čtení zakázaných knih či kázání.

Dnešní lidé znají většinou jen dvě kostnické hranice, proradného Zikmunda a věhlasný kostnický koncil. Jenže pozor, „ono se“ upalovalo roku 1415 i v moravské Olomouci (dva studenti protestující proti upálení Husa). Jdeme-li hlouběji do historie, atmosféra houstne. V Praze hořely dvě hranice s německy mluvícími kacíři roku 1393. V prosperujících a harmonických poměrech za Karla IV. bylo podle historika Františka Šmahela upáleno nejméně 220 kacířů. Byl to výnosný kšeft. Dvě třetiny majetku dostal pán, jedna třetina majetku kacíře padla do klína inkvizičním vyšetřovatelům. Čeští inkvizitoři byli nejžádanější v Evropě. Měli přehled i rozvinutou metodologii výslechů.

Jarní události

➤ První půlrok setkávání v Mnichovicích za námi

V září minulého roku schválilo na popud Roberta Šmejkalů staršůvstvo v Soběhrdech na zkušební dobu přibližně šesti měsíců konání evangelických bohoslužeb v Mnichovicích v Husově sboru s cílem poskytnout prostor pro společná setkání bratrů a sester z Mnichovic a okolí. K prvnímu setkání došlo v rámci ekumenické bohoslužby v Husově sboru 27. října, aby se za necelé tři týdny, konkrétně 15. listopadu, uskutečnilo již první regulérní setkání ve své nové podobě, na které se postupně začalo navazovat v měsíční frekvenci dalšími termíny.

V souvislosti s touto novou rodící se aktivitou je vhodné podotknout, že mnichovický Husův sbor se dostal pod správu husitského duchovního Petra Wagnera z Čerčan a v současné době disponuje vlastním kazatelem v osobě Jiřího Sedláka s bydlištěm přímo v Mnichovicích. Právě Jiří Sedlák sehrává důležitou roli svoji otevřeností k ekumenické spolupráci ze strany Husova sboru. Není proto překvapením, že právě v této konstelaci se prostor tohoto sboru stává postupně, přes všechny počáteční obavy a drobné skepse, důležitým

místem pro ekumenická setkávání v Mnichovicích.

První půl rok naznačuje, že byl naplněn prvotní cíl navázat nové kontakty s místními křesťany a současně dále prohlubovat vzájemné vztahy bratrů a sester v Mnichovicích. Že se nejedná o zcela novou aktivitu mezi Soběhrdy a Mnichovicemi podkrývá fakt, že v dávné minulosti v Mnichovicích měly Soběhrdy svoji kazatelskou stanici a to právě v Husově sboru. Šest měsíců není dlouhá doba, na druhou stranu postupný nárůst účastníků setkání i celková jejich atmosféra podtržená pravidelným hudebním doprovodem kytary Vladimíra Váši a Věry Takácsové dává naději do budoucna.

Tomáš Pavlík

➤ **Jarní víkendovka O Jákobově mazanosti**

Dvacet dětí z benešovského a přčického sboru, z vlašimské Diakonie, z Prahy a odjinud se sešlo na jarní víkendovce, kterou jsme konali v Sedleci Prčici druhý květnový víkend. Počasí nám přálo, a tak jsme si nejen vyprávěli na pokračování příběh o zápasu Ezaua a Jákoba o prvorozenství a o požehnání, ale taky opékali buřty, zpívali u táboráku, především podnikli velký výlet směrem na Kvašňov a do kopců za ním. Šli jsme po stopách Jákobova útěku, hledali jednotlivá stanoviště (nebo také ztracený mobil vedoucích). V lese jsme hráli jednu z mnoha variant oblíbené

hry „Na sfingy“ – vedoucí se zavázanýma očima střežili stan a malí Jákobové se do něj snažili vplížit tak, aby pod nimi nezapraskala ani větvička. V neděli jsme zakončili společnými bohoslužbami pro malé i velké, při nichž jsme příběh znova zrekapitulovali. Děkujeme vedoucím, kteří víkend pomohli připravit a dětem se tam věnovali. Jsme rádi, že se objevily nové tváře a těšíme se alespoň s některými na setkání na táboře.

➤ **Jarní víkendovka dětí a mládeže v Soběhrdech**

Téma: Boží království

Víkendovky 3.-5. června se zúčastnilo celkem 20 dětí a mládežníků. Společně jsme přemýšleli nad biblickým tématem Božího království. Téma souvisí s hledáním zaslíbené země z knihy Ex, kterou budeme společně s dětmi vykládat pomocí her a různých aktivit na letním setkání v Čími. I na víkendovce si mohly děti užít společné hry. Tematickou hru na motivy podobenství o hořčičném zrně připravili kluci Černí: Jéna s Vojtou. Nechybělo opékání buřtů, guláš, společný výlet – tentokrát do vápenky, kde jsme se od Jakuba Hradečného a Jonáše Vlasáka dozvěděli něco o místní fauně a flóře.

Společné čtení Bible probíhalo v sobotu a v neděli dopoledne (v rámci nedělní školy). Zastavili jsme se mj. u dvou podobenství: o dělnících na vinici a o hostině. Vyprávěli jsme si o tom, kdo a proč nemá čas myslet na podstatné věci, které člověka v životě nesou. Na Pána Boha lidé nemají čas z různých důvodů. Když je člo-

věk malý, tak na něj nemá čas, protože si musí přece hrát. Pak zase shání přítele nebo přítelkyni, když ji sežene, tak se přece musí starat o rodinu. Na světě je tolik nebezpečí a nástrah rodinného života, od samotného vztahu lidí až po starost o uživení rodiny. Čím je člověk starší, tím víc starostí ho tíží, tak samozřejmě na Pána Boha čas nemá. A pak už je najednou moc starý a říká si: kdybych se těmto věcem věnoval dřív, teď už to nemá cenu. Přichází bolest nemocí a stárí. Nakonec přichází smrt a to už je příliš pozdě. Ježíš Kristus nám ale připomíná, že Pán Bůh má na člověka čas vždycky.

Petr Turecký, Petr Wagner

➤ **Noc kostelů v Soběhrdech**

Kdo v pátek 10. června přišel těsně před 18. hodinou do soběhrdského kostela, velmi se podivil, kostel byl plný lidí, jen tu a tam jedno či dvě volná místa. Vždyť za chvíli začala Noc v kostele, v ní pak na návštěvníky čekal velmi pěkný a zajímavý koncert.

V první části koncertu jsme se zaposlouchali do krásné hudby Truvérské mše od Petra Ebena v podání dětského sboru Archa z církevní školy v Petroupimi a pěveckého sboru benešovské Základní školy Na Karlově. Početný sbor řídila p. učitelka Alena Va-

šáková. Truvěrská mše je zhudebněný text Zdenky Lomové. Sbor velmi pečlivě a krásně zpíval, takže jsme rozuměli každému slovu. Každého jistě dojal překrásný závěr skladby – modlitby:

*„Za to, že v stromech přečtu život a jaro v pevné závěži,
že potkal jsem Tě dneska ráno, za to Ti Pane, děkuji.
Za to, že mnoho věnovals' mi, chválit Tě mohu vroucněji,
že vzal sis, co by tížilo mě, za to Ti Pane, děkuji.
Za to, že doved jsi mě blízko, s bratry i já Tě miluji,
že potkal jsem Tě také večer, za to Ti, Pane děkuji.“*

Následovala krátká přestávka. Děti se svými rodiči odešly, ale kostel byl stále pěkně zaplněný. V druhé části koncertu se nám představily dívky – klavíristky z benešovské Základní umělecké školy, z teplýšovické třídy. Vystoupení dívek doplňovaly jejich učitelky svou mistrovskou hrou na klavír a violoncello. Hned v úvodu zaujala posluchače velmi známý a oblíbený „Poem“ od Zdeňka Fibicha a jistě i milá, drobná klavírní skladba „Vzpomínka“ od Bedřicha Smetany. V závěru této části paní učitelky zahrály část skladby od J. S. Bacha. Jeho skladba vyplnila celý prostor kostela, však také Bachova hudba patří především do kostela.

Následovala delší přestávka, několik posluchačů odešlo, ale stále nás bylo tolik, že i účinkující umělkyně byly mile překvapeny. Závěr koncertu byl velmi milý. Představila se nám profesionální pěvkyně Vanda Kadeřábková – Březinová a profesionální harfenistka Pavla Jahodová se svou dcerou, která ve svých třinácti letech je již nositelkou 1. ceny v národní soutěži a také 1. ceny v mezinárodní soutěži mladých flétnistek. Paní Pavla Jahodová nám pověděla řadu zajímavostí o svém nástroji a pak nám zahrála slavné sólo harfy ze Smetanova Vyšehradu, které představuje Libušinu věštbu o Praze. V úvodu této části koncertu jsme vyslechli dvě operní árie. Velmi líbivá byla skladba pro flétnu za doprovodu harfy od francouzského impresionistického skladatele J. Iberty. Tuto skladbu i další určené jen pro flétnu a harfu si matka s dcerou často doma hrají. Závěr koncertu byl velmi působivý. Vyslechli jsme jásavé „Haleluja“ od W. A. Mozarta, pak ústřední hudební motiv z filmu Schindlerův seznam a na závěr pak nádhernou skladbu Panem Angelicus (andělský chléb) od světoznámého skladatele Césara Francka. Tím skončila Noc kostelů. Byla velmi skvělá, plná krásné, působivé hudby a také hezkých a milých setkání.

František Škvor

dětský pěvecký sbor

➤ **Farářem na dalších pět let**

Milí bratři a sestry, milí přátelé, chtěl bych vám poděkovat za důvěru, kterou jste mi (a mé rodině) dali. Když jsem nastupoval před deseti lety, byl jsem pro vás zajícem v pytli. Nikdo z nás – ani já – jsme nevěděli – jak se budu jako farář chovat, kde se osvědčím, kde selžu. Dnes po deseti letech víme o mé osobě mnohem víc. Současná doba mnohem víc tříbí hloubku vztahů, než doba, za níž jsem do Soběhrd nastupoval.

Neustále o sobě pochybuji, tak se upřímně divím, že mě tady ještě chcete.

Více jak před rokem jsem staršovstvu oznámil, že jsem ochoten odejít – po deseti letech – a že je potřeba o tom mluvit. Staršovstvo se tehdy vyjádřilo jednoznačně pro to, abych zůstal. Od loňska mi také začala chodit řada nabídek z jiných sborů a já ty nabídky odmítal s poukazem na to, že mi staršovstvo vyjádřilo podporu a uvažuje o prodloužení smlouvy o dalších pět let.

Po deseti letech považuji vaše rozhodnutí za více objektivní, než před deseti lety, proto mne také víc ohrožuje pýcha. Mohl bych si říct – mám jasný mandát být v Soběhrdech farářem, mohu proto činit různá rozhodnutí a neptat se na názor ostatních. Víím, že většina mě tady jako faráře chce. Tak to dělají někteří politici, když

neustále poukazují na mandát, který dostali a činí při tom nezodpovědná rozhodnutí. Pamatujte na mne prosím ve svých přímluvných modlitbách, abych se takové cestě zdaleka vyhnul.

Nedostal jsem 100% hlasů. K protestantskému vnímání víry a společenství patří také neustálé dotazování, jestli cesta, po níž jdeme, je ta správná. Pravda je přece vždy o kus před námi.

Je smysluplné, že jsou ve sboru lidé, kteří s mými názory a mým směřováním (popř. s názory ostatních) nesouhlasí. Stoprocentní podpora mé osoby by mohla poukazovat na určité totalitní rysy daného společenství (nezakrývám ovšem, že bych si samozřejmě zcela lidsky přál, aby mě tady chtěli úplně všichni).

Veliká podpora, kterou jsem od vás dostal je velmi zavazující. A snažím se to ani nedomýšlet. Mnohokrát jsem s vámi zakusil, že mi pomáháte nést břemena týkající se mého povolání. Chci vám všem (soběhrdskému sboru) za vámi projevenou důvěru z celého srdce poděkovat.

Přeji nám všem, aby nás do dalších dní a let nesla tato apoštolská slova:

Galatským 5:13 *Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým.*

Petr Turecký

Porovnání hospodaření našich sborů v rámci pražského seniorátu (především salár a sbírky) – rok 2015

Seniorátní kurátorka Zdena Skuhrová sestavuje každoročně interní materiál o hospodaření sborů našeho seniorátu. Vychází přitom ze sborových výkazů. Předkládám z tohoto materiálu stručný výtah za sbory Benešov (dále BN), Soběhrdy (dále SOB) a Sedlec – Prčice (dále SEPR).

Celkem je hodnoceno 32 sborů, letos poprvé i s nově zařazenou Zručí nad Sázavou. Nejprve je uvedeno zařazení jednotlivých sborů podle objemu výnosů do 7 kategorií, od nejnižších po nejvyšší. SEPR je zařazen ve 2. kategorii (200 – 300 tis. Kč), SOB a BN jsou ve třetí (340 – 500

tis. Kč). Pro orientaci uvádím, že první kategorie je do 150 tis. Kč a jsou v ní 3 sbory, ve druhé jsou sbory 2 a ve třetí je sborů 9. V poslední, 7. kategorii, jsou dva sbory a pohybují se ve výnosech kolem 3,5 mil. Kč.

Ale zpět k jednotlivým sledovaným ukazatelům. Pokládám za přehlednější hodnotit naše sbory „odspodu“, kde se i podle objemu nacházejí.

Absolutní výše saláru: počínaje od nejnižších hodnot je SEPR na 5. místě (64 500,- Kč), BN na 10. (156 499,- Kč) a SOB na 16. (210 772,- Kč). Ve všech třech sborech se jedná o zvyšující se částku v porovnání s minulými lety.

Průměrná částka na salárníka: opět sledujeme od nejnižších částek, BN je na 9. místě (2 845,- Kč), SEPR na 11. (3 225,- Kč) a SOB na 31. (6587,- Kč), což znamená, že vyšší průměr už je jenom v Braníku. I v minulých letech býval vždy průměr na salárníka v Soběhrdech vysoký, letos tedy nejvyšší za uplynulých 9 let. BN a SEPR měli v roce 2015 průměry také nejvyšší.

Obětavost ven absolutně: sečteme-li všechny celocírkevní sbírky, sbírku darů Jeronýmovy jednoty, Hlavní dar lásky, dobrovolné církevní sbírky plus případné další, tak v porovnání s ostatními sbory od nejnižší obětavosti vně absolutně byly vloni SEPR třetí (11 050 Kč), SOB páté (16 805,- Kč), BN desátý (23 101,- Kč).

Průměrný dar do košíčku = všechny sbírky (sborové + celocírkevní + mimořádné) děleno roční účastí:

SOB mají 2. nejnižší (31,30 Kč), Prčice čtrnáctý (47,80 Kč) a Benešov devatenáctý (52,80 Kč) Pro upřesnění uvádím, že benešovský průměr tak výrazně vyskočil až letos, naopak Soběhrdy mívaly i vyšší a Sedlec – Prčice nižší i vyšší.

Mám-li tyhle údaje nějak shrnout, tak se dá říci, že v Soběhrdech je několik salárníků (a dárců) s výrazně vyššími částkami, v Benešově naopak budou vybrané částky rovnoměrněji rozprostřeny mezi více osob a v Sedlci – Prčici zhruba stejný a poměrně nízký počet členů sboru zvyšuje neustále svou obětavost. Ale ve všech sborech jsme za obětavost salárníků a dárců vděční.

Mirka Nulíčková, FS ČCE Benešov

➤ **Společné Letnice v Soběhrdech**

Pro mě, jakožto faráře malého sboru CČSH v Čerčanech, je přínosem každá ekumenická událost. Některá setkání se ovšem podaří tak, že i po dlouholetých zkušenostech s ekumenickými akcemi člověk ucítí, že se jedná o něco výjimečného.

Po vydařené velikonoční hře, na které úzce spolupracovali dospělí členové soběhrdského sboru, stejně jako pravidelní dětská účastníci víkendovek a letních táborů, vznikl nápad oslavit společně 15. května Letnice, tedy třetí z velkých křesťanských svátků církevního roku. V té chvíli jsme ještě přesně netušili, že naše společné slavení bude mít i mezinárodní přesah - při bohoslužbách se naprosto přirozeně do dění zapojila výprava mladých lidí ze Slovenského evangelického sboru augšpurského vyznání v Praze, což hudebním vstupům přidalo na pestrosti a kvalitě.

Petrem Tureckým vystavěné dialogické kázání rovněž přispělo k přirozeně ekumenické atmosféře celého dění. Společné slavení Večeře Páně, s liturgickými prvky československé církve, bylo přesně tím vrcholem, kterým být mělo.

Přibližně stovka účastníků se, jak si troufám tvrdit dle ohlasů, rozcházela domů s pozitivní zkušeností, která by mohla být podívkou k dalším společným aktivitám obou našich sborů.

Děkuji všem, kdo se na podobných událostech aktivně podílejí a cítí, že to, co nás pojí, je silnější než to, co nás rozděluje.

Petr Wagner

➤ **Společně do Kolína**

V letošním roce jsme společně (Husův sbor CČSH v Čerčanech a ČCE Soběhrdy) zkusili, jak jsem zmínil v jiném článku, nové věci. Díky entuziazmu hlavních organizátorů se podařilo propojit několik okruhů milých lidí, kteří by se bez vnějšího přičinění zřejmě nesetkali.

Nejčerstvější takovou zkušeností je společný sborový výlet do Kolína, koordinovaný hned na několika rovinách René Hudcem. V objednaném autobusu jsme se nedělního rána 26. června rozjeli na Kolín v počtu asi 40 lidí včetně dětí. Kromě silného základu soběhrdských účastníků setkání seniorů, přistoupili postupně další z Čerčan, Benešova a Mnichovic.

Program nemohl začít jinak, než pěknou bohoslužbou v ČCE. Slovem posloužila sestra farářka Magdalena Ondrová a místní společenství rovněž přichystalo občerstvení v sále sborového domu. Rozhovor napříč sbory i denominacemi plynul sám od sebe, ale měli jsme toho v plánu o mnoho více. Nejprve židovskou čtvrt s působivou synagogou, nenápadně skrytou ve vnitrobloku staveb starého ghetta a následně okolí chrámu sv. Bartoloměje, který se naopak nad Kolínem tyčí velmi výrazně. Provázel nás ochotně bývalý kolínský farář Frydrych, ke svému věku až neuvěřitelně čilý.

Po obědě se odehrál, alespoň pro mě, nečekaně další vrchol výletu. Kolínská řepařská drážka, čili rekonstruovaná úzkokolejka na svoz sklizně cukrové řepy, funguje díky nadšencům jako výletní trasa s parní lokomotivou, ke které jsme měli jako bonus zasvěcený výklad pana Tomáše Vanči.

Příjemně nakouření od mašiny jsme před odjezdem ještě stihli návštěvu sboru Mistra Jana Husí CČSH. Manželé Machovi nám ochotně ukázali impozantní kostel, bratr farář Mach předestřel v krátkosti historii budovy i místní náboženské obce československé církve. Pak už nadešel čas návratu, ovšem sotva se autobus rozjel, začalo se pomalu plánovat, kdy vyrazíme příště. Za sebe mohu říct, že se těším a věřím, že tentokrát naplníme autobus do posledního místa!

Petr Wagner

Archa pluje 20 let

Historii školy a školky Archa v Petroupimi přednesl 24.června na slavnosti 20. výročí Jan Rataj:

Ve farním sboru ČCE v Soběhrdech, což je sousední vesnička, nastoupil v roce 1989 mladý farář Hynek Tkadleček s manželkou Michaelou. Postupně se jim rodily děti a jednou usoudili, že raději, než aby vozili své děti do existujících škol či školek v okolí, které vesměs užívaly tradičních pedagogických metod přetrvávajících z doby socialismu, pokusí se založit školku a školu novou. Za podpory a mnoha rad přátel zejména v Německu předložili staršovstvu sboru návrh založení církevní školky, staršovstvo návrh akceptovalo a 26.11.1995 bylo rozhodnuto o zřízení Církevní mateřské školy Archa (název Archa symbolizuje, že všichni zúčastnění, děti, rodiče i učitelé, plují spolu na jedné lodi). Škola byla umístěna v pronajatém volném prostoru obecní školky v Petroupimi, získala povolení Ministerstva školství a byla otevřena 1.9.1996. Ředitelkou byla jmenována Kristina Hořáková a nastoupilo zde 24 dětí z mnoha blízkých i vzdálenějších obcí.

Zároveň probíhala příprava na otevření školy. K tomu došlo 1.9.1998, škola dostala nový název: Církevní základní a mateřská škola Archa. Metodou výuky a výchovy se stal projekt Svobodné Komenského školy PaeDr. Jany Havlové, která se později stala ředitelkou školy. Ve školním roce 2000/01 už škola měla 19 žáků.

Přespolní děti od počátku do školky a školy svázal farář Hynek Tkadleček mikrobusem darovaným německými přáteli. Toto se postupně stávalo zátěží, i opravy stárnoucího mikrobusu byly pro sbor nesnadné. Roli řidiče časem převzal pan farář Josef Švehla z ČCSH starost o dopravu dětí převzala k úlevě sboru Unie rodičů, která vždy při Arše působila velmi aktivně.

Původním záměrem manželů Tkadlečkových i sboru bylo pro-

vozovat Archu v Soběhrdech. Toto mělo i historické pozadí, sbor provozoval vlastní školu v Soběhrdech od roku 1861, kdy byla dostavěna a slavnostně otevřena za faráře Hynka Jurena. V roce 1911 byla škola uzavřena z důvodů nedostatku financí i žáků, budova školy byla později v šedesátých letech prodána k soukromé

rekreaci. Vedení sboru jednalo s vedením obce o pronájmu či prodeji budovy bývalé obecní školy pro Archu, ale k dohodě nedošlo. Následovala jednání o stavbě nové školy v Čerčanech v areálu hospice a kostela, nicméně ani tento projekt nedošel k realizaci a Archa zůstala dodnes v Petroupimi.

Jako snad u každé živé organizace, i kolem Archy krystalizovaly různé názory a někdy i spory. Zřizovatel tehdy rozhodl o zřízení Rady školy k 15.3.2001, kde měli po dvou zástupcích zřizovatel, pedagogové i rodiče. Rada školy sehrála pozitivní roli a situace se zklidnila. Přesto však se ukazovalo, že starost o školu je nad síly malého evangelického sboru, který navíc posléze opouštěli Michaela i Hynek Tkadlečkovi a sbor zůstal dočasně bez faráře. Pan farář Švehla inicioval přípravy zřízení obecně prospěšné společnosti, následně posléze domluvil převedení Archy k Pražské diecézi ČČSH, k čemuž také dne 17.6.2003 podpisem dohody došlo a Archa tak získala nového zřizovatele.

Jsem velmi rád, že Archa úspěšně proplová mnoha úskalími až dodnes, za tu dobu vychovala celou řadu dětí a svou činností svědčí, že výchovu i výuku lze provádět formou aktivní a dobrovolné spolupráce.

Nyní má Archa 62 dětí (z toho 24 ve školce, 30 na prvním a 8 na druhém stupni) a ředitelkou je Mgr. Jitka Hřebecká.

Přeji Arše do dalších desetiletí mnoho úspěchů a radosti z dobře odvedené práce.

Jaké jsou tvoje první vzpomínky na kostel?

Vodili mě do kostela od malička, chodila jsem do nedělní školy, bylo nás kolem třiceti. Nedělní školu vedla paní Anna Kovářová z Petroupimi, Marie Kovářová z Bedrče (byly švagrové) a Marie Voborníková, žena pana faráře. Tě jsem se bála, měla velikou autoritu, učila ještě v Soběhrdech ve škole, když byla škola.

Jak se prakticovala víra doma?

Na Vánoce jsme například četli z Bible před večerí – vánoční příběh, zpívali jsme koledy. Rodiče dobře zpívali. Byl s námi otcův bratr nebo sestra s manželem, sešli jsme se a slavili svátky společně. Když ještě byla moje babička jako hospodyně, přišla k nám do služby Anežka (Svobodová z Mezihoří) a byla s námi v rodině až do své smrti v 81. roce. Když se zakládalo družstvo, otec ji nesměl zaměstnat.

Byla u nás od 14 let (nevдалa se). Měla být původně odsunutá, ale onemocněla a zůstala tak s námi. U nás bydlela, chodila do družstva. Anežka říkala, že se nikdy v životě tak nenadřela jako v družstvu. Byla trestaná za to, že držela s námi, protože otec byl označen za kulaka. Šlo o druh šikany. Dávali jí horší a hůř placenou práci. Obecní úřad jí dal nakonec takové dobrozdání, že nedostala ani důchod (v polovině šedesátých let). Rodičům se podařilo až za několik let důchod vyjednat.

Na co si vzpomínáš o neděli?

Sešlo se hodně lidí, povídalo se, hodně lidí bylo příbuzných, zůstávali dlouho po kostele. Po kostele se lidé setkávali odjakživa. Babička ještě za svobodna (na konci 19. stol) chodila pěšky z Kunic (od Stránčic), vycházeli z domova před pátou, vyprávěla, že

se dlouho zdrželi po kostele, měli u nás hromadu příbuzných. Bohoslužby tak měly rodinný charakter.

Vzpomínáš na konfirmaci?

Chodili jsme v sobotu na konfirmační cvičení, příprava trvala 2 roky. To už bylo za pana faráře Ondry. Konfirmovaných nás bylo asi 10. Zkoušelo nás v sobotu před konfirmací staršovstvo. V kostele nás pak zkoušel farář.

Dostávali jste dárky za konfirmaci?

Doma jsme dostali od rodičů ponaučení do života. Od kmotry jsem dostala prstýnek.

Měla konfirmace ještě jiný význam pro tvé zrání?

Měli jsme obrovský respekt ke starším, konfirmací se nic neměnilo. Měla jsem vždy velkou trému. Když jsem byla poprvé zvolena do staršovstva, hodně jsem se styděla. Vnímala jsem presbytery jako ctihodné kmety.

Tvůj otec byl ve staršovstvu?

Ano.

Jak se dřív volilo staršovstvo?

Úplně jinak než dnes. Volby nových členů byly předjednány dopředu, staršovstvo si vybíralo, kdo by se hodil. Volby v kostele neprobíhaly jako dnes, nebyly papírky, zvedala se ruka. Předem se vědělo, kdo bude zvolen. Nad církvemi dohlížel okresní církevní tajemník a ten kontroloval seznam presbyterů (aby se vědělo, kdo je v církvi aktivní a mohl být za to patřičně „odměněn“). Tajemník požadoval seznam presbyterů. Proto vykonávat službu presbytera přinášelo určité komplikace i pro celou rodinu. Záleželo na konkrétních lidech, na učitelích, na sousedech – jestli byli slušní.

Jak se dotkly našeho sboru změny po roce '48?

Z naší vesnice vystěhovali dvě rodiny – jednu katolickou a jednu evangelickou rodinu, Procházkovy, kterým ještě zkomplikovali situaci tím, že je obvinili z krádeže. Další měli předepsané dodávky, které nemohli splnit. Udělali jim domovní prohlídku, vyhrožovali zavřením a vystěhováním, tak tato rodina nakonec vstoupila do

družstva jako první – ze strachu. Celá vesnice to věděla, z jakého důvodu do družstva šli.

Lidi do družstva nešli dobrovolně. Straničtí agitátoři si potom našli na tyto lidi způsob, jak je přinutit. Např. vysoké dodávky, nebo křivé obvinění z krádeže apod. Ve vesnici byl sedlák, který nechtěl do družstva, měl pole na kraji katastru – u hranice ke Kochánovu. Postavil si tam ještě před kolektivizací chalupu s hospodářskými budovami. Po kolektivizaci mu přidělili pole u Bedrče. Dobytek měl odstěhovaný v novém domě u Kochánova. Chodil ho z Petroupimi krmit a pak musel jezdit na pole až k Bedrči. Byla to tak stresující situace, že ho nakonec dohnala k tomu, aby si vzal život.

Po vesnici se šířil strach, rodinám bylo vyhrožováno vystěhováním, pamatuju se, jak rodiče plakali, když viděli, jak vystěhovávají rodinu Procházkových. Nikdo si nebyl jistý, ani naše rodina.

Starý pan Procházka pak před smrtí toužil po návratu domů, rodina mu vypravila pohřeb z rodného domu – kde v té době byla kuchyně JZD. Směli jen na dvůr. Rodina musela povolení pracně vyjednat.

Jak tuto dobu prožívali tví rodiče?

Otec chodil do školy za Rakouska Uherska, potom za první republiky, vzhlíželi k první republice. Otec byl hodně kritický, nebál se mluvit veřejně, měl kvůli tomu stále problémy. Nikdy jsme mu to nevyčítali.

Vaši rodinu neodstěhovali...

Ne. Přesto jsme celá padesátá léta žili ve strachu, že k tomu může kdykoli dojít. K vystěhování totiž mohlo dojít i poté, co hospodář vstoupil do družstva. Velmi záleželo na charakterech lidí ve vedení. Kdo byl „v nemilosti“, dostával horší a hůř placenou práci. Nebyl to z tohoto důvodu spravedlivý systém. Moc se dala snadno zneužívat. Tento způsob kolektivizace otevíral prostor pro zneužívání moci. Vysoký funkcionář JZD tak mohl nakonec vystupovat jako neomezený diktátor.

Záleželo, kdo byl v družstvu ve vedení. Např. v Soběhrdech se hospodařilo mnohem lépe než u nás. Tam byl slušný předseda. U nás se předseda dost po lidech vozil. Každý si toho byl vědom. Lidi si zvykli na sebe navzájem donášet. Mezi lidmi se šířila atmosféra

strachu. Ta byla nejhorší v prvních letech. Já jsem např. měla obrovské problémy se školou – v polovině šedesátých let. Nemohla jsem se dostat na střední školu.

Co v té době představoval pro lidi sbor?

Lidi se báli chodit do kostela. Když jsme měli jít na náboženství, děti daly přihlášky (v r. 1962), rodiče pak byli pozváni na kobereček a většina rodin po nátlaku přihlášky stáhla. Zůstali jsme ze třídy asi 3 děti. Do kostela jinak chodil stále stejný počet lidí, zmenšoval se spíš proto, že staří postupně umírali. Lidé, kteří byli vychováni za Rakouska nebo za první republiky, zůstali sboru věrní. Tyto lidi nahrazovalo z dalších generací čím dál méně lidí. Starší generace si nedokázaly bez sboru svůj život představit – byli to lidé, mezi kterými jsem vyrostla. Sboru by dali přednost přede vším. Sama jsem si potom našla později k víře osobní vztah. Sbor i v těžkých dobách představoval prostor důvěry. V tom je naprosto nenahraditelný. Navzájem se mohli podělit o těžkosti, které prožívali.

Jak to bylo za pana faráře Ondry?

Byl oblíben, proto měl problémy. Církevní tajemník mu to dával znát, byl přísně sledovaný. Farář Ondra také dobře vycházel s katolíky, podporoval ekumenické hnutí. To církevním tajemníkům vadilo, protože nechtěli, aby církev sílila. Mám hezké vzpomínky na výlety se sborem i s mládeží. Jezdilo se také na Slovensko. Spávali jsme po rodinách.

Pamatuju se např. na to, jak se řada lidí podílela na opravě fary. Lidi si brali dovolenou z práce. Pamatuju se na velikou obětavost lidí.

Jak jste vnímali odchod faráře Ondry?

Hodně jsme se za ta léta sblížili, bylo to těžké. Potom se sice moc do kostela nechodilo, ale zase byli lidi semknutější.

Dá se usoudit z toho, co bylo, něco o budoucnosti?

Lidi možná víc píchá dobré bydlo. Doufám, že sbor vydrží, jinak si s tím nelámu hlavu. Všechno může být úplně jinak, než si myslíme, než všelijaké alternativy.

Rozhovor vedl Petr Turecký

Můj kamarád Ladislav Mertl (1965 - 1996)

V letošním roce uplynulo dvacet let od smrti Ladislava Mertla, osobnosti, která přesahovala jak hranice církve, tak i města Benešova. Vzpomínkový text jeho blízkého přítele Jana Lukáše (faráře v Opavě), jsme doplnili o několik otázek, na které laskavě odpověděl.

Poprvé jsme se setkali na kteréosi herlíkovické brigádě, tuším v roce 1986. Vysoký, štíhlý kluk, zábavný a sršící vtípem, o rok mladší nežli já. Nejprve jen evangelický spoluvěrec, později kamarád. Spolu s ním, a ještě taky s Liborem Ambrozskem, pozdějším lidoveckým ministrem životního prostředí, jsme na podzim 1988 podnikli poloilegální, ale dobrodružnou cestu do Polska. Wrocław, Czestochowa, Kraków, a zpět přes Cieszyn – Těšín. Ladislav tehdy „na koleně“ vyrobil pro nás tři pozvání, na které se tehdy jediné dalo do této země cestovat, a přemluvil sekretářku na univerzitě, aby mu tam dala razítko. Stali jsme se členy „studentské delegace“ na sympozium krakovské univerzity. A pak už jen napětí, jestli na to celníci v Lichkově skočí. Naštěstí se tak stalo.

Čím pro vás bylo tehdy Polsko zajímavé?

Asi především tím ovzduším svobody, které jsme tam cítili všude. Lidé se nebáli nahlas a otevřeně o čemkoli mluvit. Nikde žádná komunistická hesla ani rudé hvězdy, nic podobného. No a taky to sepětí národa s církví. Na straně druhé ekonomický rozvrat, prázdné obchody. Na náměstí ve městě Opole jsme si k snídani koupili jen jogurty. Ale zdálo se nám, že to Polákům vadilo jen málo a vnímali to tak, že je to něco, co se brzy změní, jakmile zavládnou normální demokratické poměry v normální zemi.

V pátek 17. listopadu 1989 měl Láďa chřipku a já se místo manifestace vypravil navštívit nemocného do Benešova u Prahy. Kdyby byl zdravý, pravděpodobně bychom na Albertov šli společně.

Do jakých aktivit byl Láďa zapojený v Benešově na přelomu 80. a 90. let?

Pokud mě paměť neklame, řekl mi, že je zapojen do sdružení Občanská beseda. Moc o tom nevím, bylo to volné a otevřené společenství lidí, kteří se spolu scházeli a otevřeně diskutovali na různá témata.

Kdo byl Ladislav Mertl? Jeho jméno asi většině lidí nic neřekne. Vystudoval geografii na Přírodovědecké fakultě UK. Krátce působil v Ústavu výstavby a architektury, pak na volné noze jako publicista a překladatel. Zabýval se židovskými dějinami (přeložil např. z angličtiny historický atlas *Svět židů*, Knižní klub 1996) a také judaismem, především chasidským hnutím. Podnikl několik cest po Polsku a Ukrajině po stopách chasidů. Už koncem 80. a začátkem devadesátých let psal o svých cestách pravidelně články do různých periodik, mimo jiné také do Židovských ročenek, i např. do měsíčníku Roš chodeš. Jeho texty přinášely osobité, zasvěcené a věrohodné zprávy, v nichž je přesvědčivě popisována minulost i přítomnost míst spjatých s chasidským židovstvem.

Z čeho vyrůstal jeho zájem o židovství?

Tak to se přiznám, že nevím. Opravdu bych si vymýšlel. Ale přesto bych věřil tomu, že za tím mohla být jeho křesťanská výchova v rodině.

Oženil se v roce 1992 a s polskou manželkou Ewou k nám často jezdívali do Štramberka. Vedli jsme mnoho rozhovorů na duchovní i jiná témata. Někdy jsme si z něj dělali trochu legraci, že nakonec stejně konvertuje k judaismu a nechá se obřezat. „Co vlastně křesťanství přineslo nového?“ zeptal se jednou. „Lásku,“ odpověděl kdosi, kdo u nás tehdy zrovna taky byl. „Ale vždyť přece přikázání *Miluj Hospodina a bližního* jsou páteří Starého zákona,“ opáčil Láďa. Nakonec jsme se shodli na tom, že jedinou a zásadní křesťanskou zvěstí je to, že *Mašíach je Ješua – Mesiáš je Ježíš*.

Jaký měl vztah k benešovskému sboru v 90. letech?

Řekl bych, že hodně volný. Nebyl v té době typem pravidelného a praktikujícího člena. Jednak mu nebylo moc blízké tehdejší směřování sboru, jakkoli si taky částečně prošel zkušeností charismatického křesťanství. Na straně druhé by možná tehdy nezakotvil ani kdekoli jinde. „Systematický duchovní život nevedu,“ řekl mi jednou. Jsem ale přesto přesvědčen o tom, vnitřně zůstal křesťanem vždycky. Dovedl se nadchnout nejen pro židovství, ale taky pro mnohé podoby křesťanství a kdekoli se s nimi setkal při svých cestách, nadšeně nám potom líčil, co kde zažil.

Láďa měl v úmyslu svoje texty vydat v celé knize. Žel, nebylo mu to nakonec dáno. Jeho život skončil předčasně ve třiceti letech. 10. ledna uplynulo od jeho smrti 20 let. Jakkoli to pro mě bylo nesmírně těžké, vyhověl jsem nakonec přání rodičů i manželky a pohřeb svého kamaráda jsem vykonal. Kdyby dnes žil, byl by pravděpodobně dávno uznávaným historikem židovského náboženství a kultury a měl na svém kontě velké dílo.

Když si čtu jeho báseň Interní vyšetření, jak by se asi na nás a tuhle zemi díval dneska?

Když v listopadu 1989 začala revoluce, napsal mi v dopise, že to, co se děje, je z Ducha svatého. I když jsou mnozí z nás dnes z mnoha věcí zklamáni, nemyslím si, že by byl nějak hluboce zklamán on sám. Nebyl naivní a myslím, že neměl přemrštěná očekávání. Byl vzdělaný, hodně toho věděl, hodně cestoval a dovedl dobře vnímat a analyzovat bez zjednodušování problémy života lidí i jinde nežli u nás. Nezastával nikdy jednostranná stanoviska. Přesto jsem současně přesvědčen, že by se přikláněl k demokratickým hodnotám otevřenosti, byla by mu cizí jakákoli xenofobie a určitě by nebyl jeho favoritem dnešní hradní pán.

Jan Lukáš, farář

Láďa Mertl psal taky básně. Uvedu zde dvě, jednu předrevoluční z jara 1989 a jednu, která zachycuje tíživý úděl lidí víry.

U Zdi nářků

Adonai ! –

slyším volat muže.

Dál už té modlitbě nerozumím,
však srdce mé horečně překládá.

Adonai !

K někomu vzpíná paže.

Dotěrné fleše zvědavých gojim
jej bodají s lačností ováda.

Adonai !

K někomu vzpíná paže,
kdo za tou zdí snad se mu skryl.
Snad neví o tom,
Šlomo král že z toho domu se
vytratil.

Adonai !

Naslouchá stěna pustá
věrnému, co nezná oddechu.
Zdaliž to nejsou tatáž ústa
jež třásla hradbami v Jerichu?

Adonai !
On totiž volá k Otci
vroucně a něžně jak k mamince
Adonai ! volával ve dne v noci
i na kavalci v Treblince.

Adonai !
uslyší příští dnové,
by o Bohu zástupy věděly,
i kdyby jiné než křišťálové
noci už navěky nebyly.

Jeruzalém, duben 1990

Interní vyšetření

Přiložil jsem horký ucho
na chladnou hrud' rodný vlasti.
Říkám lidem: Chvíli ticho!
Chci teď slyšet, věčný strasti
této země pominou – li.
Či snad démon netečnosti
vítěznou hru s námi skoulí?

Jednou ráno před zrcadlem
dobrej pocit lidé sklídí.
Jizvy v duši vrytý rádem
strachu z moci druhých lidí
dokonale zahojí se.
Velký Oko, co vše vidí,
před zástupy oslaví se.

Unavené generaci
u nohou teď v hlíně ležím.
Jsem jí možná pro legraci,
neboť doufám, neboť věřím
neúnavně v duše skrytu,
že jak perlu v kupě peří
najdem svoji identitu.

Z ochočených hovniválů
do svých kapes zahleděných,
kanovníků zlatých baalů
trochu k pláči, trochu pro smích,
bez ohlášek, povolení
vzejde nové pokolení
páteřníků světlomilných.

Unavené generaci
zní to jako špatná bajka.
Já však cítím, že už brzy
poznám, co jsou v očích slzy,
když na stožár stoupá vlajka.

Znechuceni reprízami
dočkáme se premiéry.
Rozboříme mezi námi
malicherné bariéry.
Vyklepem si nohavice
do hajzlu či popelnice
oželíme kariéry.

/ Text písně, jaro 1989 /

Letní nabídka benešovského sboru

Benešovský táborový pobyt téma: S Jákobem tam a zase zpátky se koná od 17.7. do 24.7. 2016 ve Strmýchách

V současné době je kapacita zaplněna, pokud byste děti chtěli přihlásit, tak jediné jako náhradníky. Cena pobytu je 1600 Kč, sociálně ohleduplná 1200 Kč.
V případě zájmu kontaktujte benešovského faráře.

Sborová dovolená ve Strmýchách se koná od 24.7. do 31.7. 2016 ve Strmýchách

Ubytování na staré evangelické faře nebo ve stanu či karavanu na zahradě. Možnost her s malými dětmi na zahradě, les 10 min od chalupy, koupání 3 km na Kladinách nebo 6 km v lesním kempu Výskytná. Vhodný terén na cyklovýjíždky i na pěší procházky či túry v krásném kraji pod Křemešником. Tradiční výlet tamtéž podnikneme v den, kdy bude nahlášeno nejvíc účastníků (a bude přát počasí). Přijet můžete klidně i na 1-2 dny dle možností.

Přihláška na nástěnce nebo u benešovských presbyterů či kazatele.

Sborové odpoledne při zahájení nedělní školy plánujeme v neděli 4. září.

Sborová odpoledne patří již po několik let k příjemným akcím pro všechny generace. Po bohoslužbách zůstanou přespolní i místní na faře, najíme se z přinesených zásob či koupené sekané, děti i důchodci si zajedou ekovláčkem na Konopiště. Dospělí mezitím připraví na farní zahradě nějaké atrakce a posezení.

Sházeli jsme se zatím na závěr nedělní školy (letos v neděli 19. června), ale plánujeme rozšířit i o neděli na počátku nedělní školy. I když ještě prázdniny nezačaly, počítejte s **nedělí po prázdninách: 4. září** se budou konat rodinné bohoslužby a potom opět (již tradiční) sborové odpoledne pro zájemce ze všech generací.

➤ **Mačovická studánka**

Letošní setkání (23/4) u mačovické studánky se bohužel konalo bez Víti Pivoňky, který byl tou dobou v nemocnici. Jeho úlohu zastala Víťova manželka Marie a syn Pavel a další dobrovolníci z Mačovic i Vranova. Setkání se uskutečnilo – jako obvykle – za účasti katolického a evangelického faráře. Zahrála Vranovanka, vystoupily děti pod vedením Aleny Vašákové.

Bratru Pivoňkovi přejeme Boží podporu, sílu a zdraví!

BLAHOPŘEJEME K NAROZENINÁM

červenec:

Bublová Hana, Soběhrdy – 67 let; Hallerová Blažena, Lštění – 80 let; Hudec René, Ondřejov – 65 let; Kovář Jaroslav, Ládví – 73 let; Kovář Pavel, Bedřč – 72 let; Losenický Vojtěch, Podmrači – 79 let; Pavlík Zdeněk, Senohraby – 93 let; Pohanová Alena, Čakov – 60 let; Steinová Zdena, Mnichovice – 60 let; Stibůrková Božena, Benešov – 75 let; Sýkorová Daniela, Mrač – 75 let

srpen:

Boháč Zdeněk, Kozmice – 65 let; Hudec Marek, Ondřejov – 25 let; Podroužek Vladimír, Čerčany – 65 let; Škvorová Marie, Přestavlky – 89 let; Veselá Věra, Mnichovice – 90 let;

září:

Boháčová Jiřina, Vranovská Lhota – 82 let; Hudcová Věra, Ondřejov – 60 let; Martínková Miluše, Zlenice – 83 let; Šindelářová Jarmila, Mnichovice – 92 let; Vášová Jana, Mnichovice – 30 let; Vošická Emilie, Městečko – 92; Zach Milan, Petroupim – 65 let

DĚTI

červenec:

Kyselová Aneta, Přestavlky – 12 let; Podroužková Barbora, Čerčany – 10 let; Šafařík Martin, Praha – 13 let

srpen:

Váša Jonáš, Mnichovice – 7 let; Vlasák Jonáš, Mezihorí – 18 let;

září: Vášová Mariana, Mnichovice – 3 roky

V minulém čísle jsme vynechali narozeniny v květnu Marty Jakubcové 35 let a Jakuba Jakubce 10 let. Dodatečně gratulujeme!

*FS ČCE Benešov: Husova 656, 256 01 Benešov. Kazatel: farář Tomáš Trusina, tel.: 317 722 215, e-mail: benesov@evangnet.cz, www stránky: benesov.evangnet.cz.
Číslo účtu 233563947/0300*

Kurátor: Jiří Zavadil

FS ČCE Soběhrdy: *Soběhrdy čp. 21, 256 01 Benešov. Kazatel farář: Petr Turecký tel.:317 795 634; e-mail: sobehrdy@evangnet.cz, www stránky:sobehrdy.evangnet.cz.
Číslo účtu 1190782/0300.*

Kurátor: Pavel Stolař

FS ČCE Sedlec-Prčice: *Karla Burky 150, 257 92 Sedlec-Prčice.Kazatel: jáhenka Pavla Jandečková, , tel. 604185520, email: sedlec-prcice@evangnet.cz
Číslo účtu 191782497/0300*

Kurátor: Petr Dubský

FS ČCE Zruč nad Sázavou: *Zahradní 189, 285 22 Zruč nad Sázavou, mobil: 776 797 327, email: zruc@evangnet.cz, administrátor: Petr Turecký
Číslo účtu: 0162 121 008 / 0300*

Kontaktní osoba: Jiří Kratochvíl

V případě, že nejste s kazatelem v pravidelném kontaktu a stojíte o návštěvu, můžete ho nebo ji požádat na příslušném farním telefonu.

Adresa redakce: *FS ČCE Soběhrdy 21, 256 01 Benešov*

Sazba Marie Stolařová e-mail: marie.stolarova@centrum.cz

Vychází 4 x ročně, počet výtisků 400.

Pro členy ČCE v Benešově, Soběhrdech a Sedleci-Prčici a Zručí n.S. zdarma.

Uzávěrka příštího čísla Soběhrdského bratra bude 15. září 2016

Soběhrdský bratr:

Vydává sbor ČCE v Benešově a

sbor ČCE v Soběhrdech